

Páleč

Kraj: Středočeský

Správní obvod: Slaný

Nadmořská výška: 254 m n. m.

Počet obyvatel: 219

Adresa URL: www.obecpalec.cz

Okres: Kladno

GPS souřadnice: 50.311929N, 14.049585E

První pís. zmínka: 1318 (706 let)

PSČ: 273 71

Historie obce Páleč

Území dnešní obce Páleč se nemůže pochulbit důkazy o svém pravěkém nebo starověkém osídlení, je proto možné, že vznikla někdy koncem třináctého století, po vykácení a vypálení zdejšího vzrostlého lesa. Napovídá tomu i název obce.

Poprvé je ves písemně doložena roku 1318, kdy se odtud píše Hron z Pálče. August Sedláček uvádí ve stejné době na zdejším vladyčím sídle vedle jmenovaného Hrona ještě Držkraje, druhého Držkraje a Bohuslava, mezi které bylo vladycké sídlo rozděleno. Vladykové z Pálče vystavěli zřejmě již ve třináctém století nad obcí tvrz s palácem a s válcovou věží, obehnanou hradbou a chráněnou valy a příkopy. Pro dluhy ale museli větší část vsi s tvrzí prodat ve 30. letech 14. století pražskému biskupu Janu IV. Z Dražic. Ten nově založenému klášteru řeholníků sv. Augustina v Roudnici. V seznamu zmíněného kláštera z roku 1338 se uvádí kostel Panny Marie v Pálči s poznámkou, že tam probošt a kanovníci z Roudnice mají patronátní právo. Pálečská tvrz se pak stala správním centrem zmíněného kláštera na Slánsku.

Na menší části Pálče zatím hospodařili původní vladykové z Pálče a je možné, že žili v pronájmu na dnešní tvrzí. Na konci šedesátých let 14. století se vladykovi Adamovi z Pálče narodil syn Štěpán, pozdější Mistr Štěpán z Pálče, zpočátku stoupenec a později odpůrce Mistra Jana Husa. Ve stejné době tu žil také Heřman z Pálče, s manželkou Annou, jejichž tři dcery Ofka z Třebíze, Kačka z Řepic a Víta byly dědičkami dvora v Lisovicích, o nějž se první dvě jmenované kolem roku 1380 soudily.

Do roku 1382 byl v Pálči farářem Matěj, který toho roku rezignoval a na jeho místo byl potvrzen kněz Mikuláš. V roce 1385 neobhájil Matěj z Pálče, syn Ješka Kováře z Pálče, manský statek v Kamenici po svém otci. Roku 1400 byl zdejším farářem Pavel, kterého od roku 1412 vystřídal kněz Jan z Hostína. Po dobytí a tím i zrušení roudnického kláštera augustiniánů v počátcích husitských válek zanikla i fara v Pálči a celý zdejší klášterní majetek přešel na dlouhá tři století do rukou světských. Roku 1420 zastavil císař Zikmund Páleč Kernkovi ze Sulevic, který ji držel ještě roku 1445. Jako zápisnou ves, pak čeští panovníci propůjčovali Páleč až do roku 1538 dalším majitelům. 29. května 1538 dává král Ferdinand I. Páleč, ves celou, s dvorem kmecím, s tvrzí sešlou Janu Mikšovi z Hrobčic, měštěnému Starého města Pražského, který byl ještě téhož roku povýšen do šlechtického stavu. Jan Hrobčický a jeho syn Adam koupili později budenické panství a Páleč k němu připojili.

Adam Hrobčický z Hrobčic nechal pálečskou tvrz přestavět do renesanční podoby a značně ji rozšířil. Po Adamově smrti a rozdělení majetku mezi jeho čtyři syny, se roku 1587 Páleč stala jako

samostatný statek sídlem Jiřího Hrobčického z Hrobčic. Jiří se spolu se svým bratrem Adamem Danielem angažoval ve stavovském povstání v letech 1618-20 abyl za to dne 4. února 1623 odsouzen ke ztrátě polovice jmění a byl mu zkonfiskován statek Údešice a Pálež Veliký, který dne 16. května 1623 byl k správě a opatrování postoupen nejvyššímu hofmistru království Českého Adamovi z Valdštejna a potom 5. prosince téhož roku prodám cizozemci Arnoštu hraběti de Monte-Cuculi.

2. listopadu 1613 prodal Monte-Cuculi získaný statek Matyáši Arnoldýnovi z Klarštejna. Matyáš byl císařským dvorním radou a v roce 1627 byl přijat za obyvatele království Českého. S manželkou Annou, rozenou z Hyršova, vdovou po císařském generálu Zahrádkovi z Průchodu, neměl žádné potomky a proto přijal za vlastní dvě dcery své manželky Kateřinu a Elišku Dobrotu. Majitelkou Pálče se stala Eliška a provdala se za Theodora Hartmana.

V Berní rule z roku 1654 je majetek Velký Pálež s filiálním kostelem uveden spolu se Šlapánicemi a Jarpicemi ke statku Oudešice patřící Dorotě Alžbětě Hartmanové z Klarštejna. K tomuto roku se v Pálči uvádí 24 strychů orných, jeden sedlák a osm neosazených statků, žádný chalupník ve 12 stávajících cahlupách a žádný zahradník.

Roku 1664 postoupila Eliška (Alžběta) Dorota statky svému nejstaršímu synu Matěji Ondřeji Hartmanovi z Klarštejna, který prodal 29. dubna 1669 Pálež rytíři Janu z Goltze na Maršově, jako samostatný statek i s nově osedlým jedním chalupníkem a se dvěma zahradníky.

Roku 1698 je ke statku Pálež připojen na žádost paní Mechtylidy ovdovělé Koltčové (Goltzové) také statek Kobylínky. Roku 1706 se Pálež vrací do majetku církevního a koupí se dostává do držení metropolitní kapitoly Pražské. Roku 1715 je obec připojena k kapitolnímu panství Vraný, s nímž pak sdílela jeho další osudy.

K roku 1700 se dle zprávy faráře Hoya sídlí v Pálči 132 duší schopných svatého přijímání. K roku 1889 se v Pálči uvádí 71 domů s 431 obyvateli českými a katolickými - 214 mužů a 217 žen. Zdejší tvrz hodně utrpěla ve třicetileté válce a po ní zřejmě zanikla. Její zbytky a valy, hodně zarostlé zálety, jsou ještě dnes zřetelné na návrší zvaném Na hrádku nebo Hrad, za někdejší panskou stodolou, u hospodářství bývalého JZD. Půdorys stavby ale již zjistit nelze.

